

Johan Clarysse

Jeu d'amour, jeu d'hazard

Johan Clarysse (°1957, Kortrijk) woont en werkt in Brugge en beweegt in zijn schilderijen, tekeningen en collages tussen de traditie van de figuratie en de hedendaagse bevraging van het beeld. De tentoonstelling *Jeu d'amour, jeu d'hazard* brengt een combinatie van recent en ouder werk, als een kleine dwarsdoorsnede uit verschillende reeksen over de jaren heen, zoals “Suspicious meetings”, “Looking at (for) the invisible” of “Les charmes discrets du pouvoir”. In een twintigtal werken verschijnt zijn fascinatie voor de *condition humaine* met verf, inkt, potlood, stift of aquarel op doek, hout of papier. Telkens gaat het om verbeeldingen van persoonlijke drijfveren en verlangens, verbeeldingen van mensen en situaties die zowel verleiden als ontwrichten en waar een mogelijke kijk op de werkelijkheid tegelijk helder en raadselachtig kan zijn. Er zit vaak een interne spanning in het beeld, niet alleen door het sporadisch gebruik van tekst, maar ook door de soms weerbarstige verbindingen van grafische, organische en picturale motieven.

Deze wringende elementen zijn zichtbaar in thema's zoals identiteitsvorming, communicatie en non-communicatie, intimiteit, en de ermee samenhangende schemerzones die opduiken in lichaamstaal, in een afgewende blik of een eigenaardige houding. Ze zijn eveneens tastbaar in de keuze voor een gedempt koloriet, het specifiek kadreren van de composities of de afwisseling van onaffe en afgewerkte stukken in de penseelvoering. Elk werk is dan ook bedachtzaam opgebouwd, vertrekkend vanuit een tekening, collage, fotomateriaal of filmstill. Niet zelden wordt daarbij een bestaand doek overschilderd. Elk werk verenigt in thematiek en vormtaal de mens in al zijn gedaanten, soms nadrukkelijk of vanzelfsprekend, soms subtiel en discreet als een visuele en mentale dans tussen het kijken naar een afbeelding en de mens die daarachter schuilgaat.¹

In de tentoonstelling *Jeu d'amour, jeu d'hazard* speelt de idee van onvatbaarheid een grote rol, manoeuvrerend tussen het spel van de liefde en dat van het lot, zoals in het gelijknamige theaterstuk uit 1730². Die dubbelzinnigheid is aanwezig in de personages die in een anonieme context lijken te wachten tot er iets zal gebeuren, of ze zijn bevroren omdat er net iets gebeurd zou kunnen zijn. Die dubbelzinnigheid verschijnt als een momentopname, als een stilstaand beeld van een film of verhaal dat we als kijkers verder hebben in te vullen. Er is telkens een sterke lading aanwezig, of het zich aandient in de bizarre schaduw van “Nature doesn't have an answer” of in filosofische bedenkingen, zoals “Are there questions which NEVER have been asked?” of in een zeker anachronisme in het schilderij “Where is my mobile phone?”. Er hangt een sfeer van aantrekken en afstoten, van onthullen en verbergen, onderweg in een auto met een zachte lichtinval op het gezicht van een vrouwelijke passagier, in een speelse bijna onmogelijke yoga-houding, een pijnlijk herinnering aan Francisco Goya of een knipoog naar Marcel Duchamp in “To agree or disagree, that isn't the question.” Toevalligheden duiken op als vreemde, misschien soms zelfs verdachte aanwezigheden, in een kus in de hals, de suggestie van een gevecht of een dutje tijdens een museumbezoek: coincidence is logical. Of niet soms?

De titel van deze tentoonstelling *Jeu d'amour, jeu d'hazard* kan je daarenboven lezen als een metafoor voor de daad van het schilderen zelf. Schilderen als een liefdesspel: het vervloeien

¹Rab Mc Gibbon, Icons – Identiteit in portretten

²“Le Jeu de l'amour et du hasard” is een komedie in drie bedrijven van Marivaux (Pierre Carlet de Chamblain de Marivaux) en werd voor het eerst opgevoerd op 23 januari 1730 door Italiaanse theatermakers in het Hôtel de Bourgogne in Parijs.

van kleuren, het penseel dat het doek streelt, het aftasten van de verfhuid, het schildersproces als een symbiose tussen de maker en zijn doek. En ook, schilderen als een toevalsspel, een gebeuren waar het toeval een belangrijke rol speelt. Zelf zegt de schilder daarover: “Ook al vertrek ik vaak van een bronbeeld en weet ik min of meer waar ik naartoe wil, onderweg gebeurt er van alles, kies je andere paden, wijk je af of verdwaal je. Schilderen is wezenlijk voortdurend intuïtieve keuzes maken, openstaan voor wat je toe-valt, voor wat het schilderij je dicteert tijdens het schildersproces zelf.”

Els Wuyts
Oktober 2021